

افزایش مخالفت‌ها با غیبت‌فروشی سربازی

احتمال فروش خدمت سربازی موضوع پربحث این روزهاست. پیشنهاد دولت به خانه ملت برای فروش جریمه غیبت سربازی درآمد قابل توجهی را برای دولت یازدهم به همراه خواهد داشت.

احتمال فروش خدمت سربازی موضوع پربحث این روزهاست. پیشنهاد دولت به خانه ملت برای فروش جریمه غیبت سربازی درآمد قابل توجهی را برای دولت یازدهم به همراه خواهد داشت.

گفته می‌شود که حدود یک میلیون و پانصد هزار نفر از واجدین شرایط می‌توانند با پرداخت جریمه زمان غیبت، کارت معافیت دریافت کنند که اگر هر کدام از این افراد به‌طور میانگین 35 میلیون تومان به حساب خزانه‌داری کشور واریز کنند، مبلغ به‌دست آمده معادل 35 هزار میلیارد تومان خواهد بود. البته این پیشنهاد باید در مجلس تصویب شود، این در حالی است که برخی نمایندگان از مخالفت با آن صحبت می‌کنند.

به‌نظر می‌رسد که در جامعه نیز مخالفان چنین طرحی کم نباشند، چه اینکه در برنامه مناظره جمعه گذشته 40 درصد شرکت‌کنندگان با اجرای آن مخالف بودند. از سویی می‌توان گفت که تصویب این موضوع مساوی رسیدن سربازان غایب به آرزوی‌شان باشد؛ چه اینکه اصلاً بسیاری از آنها به امید چنین روزی به خدمت نرفته‌اند. این گزارش مرور مهم‌ترین اظهارنظرها درباره اجرای این طرح است.

پس از 13 سال

سال 1370 برای نخستین‌بار در کشور موضوع خرید سربازی مطرح شد و براساس این قانون مشمولان خارج از کشور می‌توانستند با پرداخت معادل ریال 16 هزار و 300 دلار بر مبنای دلار 175 تومانی سربازی خود را بخرند. بر این اساس مشمولان متولد تا سال 1347 زیر دیپلم با پرداخت 350 هزار تومان، دیپلمه‌ها 500 هزار تومان و مشمولان دارای مدرک فوق‌دیپلم با پرداخت 600 هزار تومان می‌توانستند از خدمت سربازی معاف شوند. حداکثر پرداختی نیز شامل دارندگان تحصیلات فوق تخصص پزشکی متولد سال 38 به قبل می‌شد که ملزم بودند 2 میلیون و 500 هزار تومان برای معافیت از خدمت سربازی بپردازند. این طرح اما بعد از چندماه در سال 1380 متوقف شد. حالا و بعد از گذشت بیش از یک دهه از این اقدام دولت دوباره در قالب لایحه بودجه سال 94 پیشنهاد کرده که تمام مشمولانی که بالای 10 سال غیبت دارند، می‌توانند با پرداخت جریمه از خدمت سربازی معاف شوند و درآمد حاصل از فروش سربازی به حساب خزانه کل کشور واریز می‌شود. گفته می‌شود یک میلیون و 500 هزار مشمول غایب در کشور هستند که می‌توانند با پرداخت مبلغ 20 تا 50 میلیون تومان تکلیف سربازی خود را مشخص کنند. این خبر اگرچه برای خیلی‌ها خوشحال‌کننده است اما موجب اعتراض آنهایی شده که توانایی پرداخت چنین پولی ندارند و یک‌بار دیگر بحث فقیر و غنی مطرح شده است.

در جست‌وجوی عدالت اجتماعی

عباس صلاحی، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس با اشاره به اینکه نفس فروش خدمت سربازی اصلاً موضوع مناسبی نیست، به هم‌شهری می‌گوید: اینکه یک عده به سربازی بروند و عده دیگری سال‌ها از خدمت سربازی سر باز بزنند و بعد با فراهم شدن شرایط بتوانند با پرداخت پول کارت معافیت دریافت کنند و محرومیت‌های اجتماعی که برای آنها در نظر گرفته شود، با پرداخت پول رفع شود، با نفس عدالت اجتماعی سازگاری ندارد. باید با همه افراد براساس عدالت رفتار شود. وی درخصوص راه‌اندازی سربازی حرفه‌ای در کشور به جای 2 سال خدمت سربازی می‌گوید: موضوع سربازگیری حرفه‌ای را باید با بررسی تمام جوانب بررسی کرد. ضمن اینکه می‌توان این موضوع را به‌صورت پایلوت در چند شهر اجرایی و سپس ایرادات آن را برطرف کرد و بعد به سراسر کشور تعمیم داد اما همه این کارها باید با اقدامات کارشناسی همراه باشد. چند روز قبل فرمانده نیروی انتظامی درباره دلیل فروش جریمه غیبت به این افراد گفته بود که سن و سال برخی از آنها بالا رفته و کارایی زیادی ندارند اما به عقیده عباس صلاحی، تنها به صرف اینکه فردی 10 سال از سربازی غایب بوده نمی‌توان این مدت را با پرداخت پول به وی بخشید بلکه باید راهکارهای دیگری برای آنها در نظر گرفت. او می‌گوید: مثلاً اگر سن فرد به مقداری هست که می‌تواند به سربازی برود باید به جای خرید خدمت به سربازی اعزام شود اما اگر سن فرد غایب بالاست و امکان اعزام وی به سربازی نیست، می‌توان به جای فروش سربازی از وی در قسمت‌های دیگر سازمان نظام وظیفه و بخش‌های خدماتی و دیگر رسته‌های غیرنظامی استفاده کرد به این ترتیب مسئله فروش سربازی هم خودبه‌خود منتفی می‌شود. صلاحی درخصوص واریز مبلغ فروش سربازی به خزانه‌داری کل کشور می‌گوید: اگر این مبلغ مستقیم به خزانه‌داری کشور واریز شود مسلماً نحوه توزیع آن مشخص نیست و معلوم نیست در چه زمینه‌هایی این هزینه مصرف می‌شود. دولت باید موارد استفاده از این هزینه‌ها را به‌طور کامل مشخص و منابع مصرفی آن را ذکر کند. اینکه گفته شود درآمد حاصل از فروش به حساب خزانه واریز می‌شود اصلاً درست نیست.

موفقان کم، مخالفان بسیار

اگرچه تعداد زیادی از نمایندگان مجلس و کارشناسان مخالف این موضوع هستند اما عده‌ای هم در موافقت با آن صحبت می‌کنند. برای نمونه معاون امور تقنینی معاونت پارلمانی رئیس‌جمهوری معتقد است که فروش غیبت سربازی به وسیله ستاد فرماندهی کل قوا اجرایی می‌شود و دولت نقشی در فروش سربازی ندارد. به گفته محمدرضا خباز، طرح جدید پیشنهادی دولت

مبني بر فروش سربازي مشمولان غايب مي‌تواند عاملي در جهت بهبود وضعيت اجتماعي غايبان باشد چرا كه كساني كه به سربازي نرفته‌اند به‌طور حتم از يك سري امكانات اجتماعي از جمله سفر به خارج از كشور يا انجام امور بازرگاني محروم هستند كه در صورت خريد سربازي مشكلات آنها برطرف مي‌شود. معاونت پارلماني رئيس جمهوري مي‌گويد: هيچ اجباري براي خريد سربازي وجود ندارد و اين موضوع كاملا برعهده غايبين است كه جريمه مدت زمان غيبت خود را بپردازند تا سربازي خود را بخرند يا به سربازي بروند و اگر در نهايت تمايل به استفاده از هيچ‌كدام اين فرصت‌ها را نداشتند صبر كنند تا طرح ديگري ارائه شود و شرايط بهتري در آينده فراهم شود، پس براساس اين شرايط عدالت اجتماعي تحت‌تأثير قرار نمي‌گيرد. خباز در عين حال تأكيد مي‌كند كه همه يك ميليون و 500 هزار نفر مشمول غايب به‌طور حتم قادر به پرداخت جريمه و خريد سربازي خود نيستند، بعضي از مشمولان در خارج از كشور به‌سرمي‌برند و برخي ديگر قادر به پرداخت جريمه نقدي نيستند اما براساس پيش‌بيني‌ها احتمالا يك ميليون نفر مي‌توانند از اين فرصت استفاده كنند. به گفته وي، اگر به‌طور ميانگين ميزان جريمه نقدي 35 ميليون تومان در نظر گرفته شود و يك ميليون نفر قادر به پرداخت اين جريمه باشند، حدود 35 هزار ميليارد تومان بودجه از اين طريق در اختيار سازمان متولي اين امر قرار مي‌گيرد.

راه‌حلي براي رفع مشكلات غايبان

نماينده مردم كاشان و آران و بیدگل در مجلس از اجراي چنين طرحي دفاع مي‌كند و مي‌گويد: فروش خدمت سربازي براي مشمولان غايب دفاع از سرمايه‌داري نيست و اجراي اين قانون مي‌تواند علاوه بر درآمد 35 هزار ميليارد توماني براي دولت، مشكلات افراد فاقد كارت پايان خدمت را در جامعه حل كند.

عباسعلي منصوري در مورد لايحه فروش خدمت سربازي مشمولان غايب براي كمك به بودجه سال 94 كل كشور مي‌گويد: سربازي كه 10 سال غيبت دارد، ديگر نمي‌تواند به‌عنوان فردي چالاك در مانورهاي نظامي شركت كند و سن بالاي وي مشكلات زيادي در پادگان‌ها به‌وجود مي‌آورد. مجلس به‌دنبال راهكاري براي عبور دولت از مواجهه با مشكلات كسري بودجه 94 است. عضو كميسيون امنيت ملي و سياست خارجي مجلس شوراي اسلامي مي‌گويد: بودجه سال 94 درحالي با نفت 70 دلار پيش‌بيني شده بود كه با كاهش قيمت نفت به بشكه‌اي زير 60 دلار مواجه شد و همين مسئله بر مشكلات دولت تدبير و اميد در سال آينده مي‌افزايد.

ابوذر نديمي، نايب‌رئيس كميسيون اقتصادي مجلس شوراي اسلامي و نماينده لاهيجان نيز در دفاع از اين لايحه مي‌گويد: به‌نظرم اين موضوع تنها براي رفع مشكلات اقتصادي دولت نيست و اين افراد در جامعه كم نيستند و مي‌توان در فضاهاي ديگر از اين افراد استفاده كرد. بايد توجه داشت كه اين يك قانون است و براي عموم مردم در نظر گرفته شده است نه يك قشر خاص و آقازاده. به هر حال ما بايد حدود 5/1 تا 2 ميليون نفري را كه هم‌اكنون به‌عنوان ناهنجاري در جامعه شناخته مي‌شوند، تعيين تكليف كنيم. بنابراين خريد سربازي مي‌تواند اتفاق مباركي باشد چراكه هم اين افراد تعيين تكليف مي‌شوند و هم مي‌توان از استعداد و پتانسيل آنها در كشور استفاده كنيم.

مردم بدبين مي‌شوند

محسن علم‌دراي، نايب‌رئيس كميسيون اجتماعي مجلس: با فروش سربازي به عده‌اي خاص، اعتماد عمومي جامعه خدشه‌دار و زمينه بدبيني مردم فراهم مي‌شود. كشورمان استفاده درستي از سرباز به‌عنوان يك نيروي جوان و پرنرژي نكرده است. اين درحالي است كه در كشورهاي ديگر اقدامات مهم و توسعه‌اي خود را به اين قشر از جامعه مي‌سپارند.

قانون بايد يكسان باشد

محمد اسماعيلي، عضو كميسيون امنيت ملي مجلس: دريافت پول براي تعيين تكليف سربازي غايبان بدون شك درآمدي را براي دولت خواهد داشت، اما آنچه بايد در مورد اين موضوع مورد بررسي و ارزيابي قرار گيرد، درستي اصل و ماهيت اين كار است. همه قوانين از جمله قوانين سربازي بايد همه‌گيري داشته باشد و قانون بايد با همه افراد به‌صورت يكسان برخورد كند.

مغاير با عدالت اجتماعي

محمدحسن آصفري، دبير اول كميسيون امنيت ملي مجلس: فروش خدمت سربازي براي افراد ثروتمند امكان‌پذير است و ديگران توانايي خريد ندارند كه همين امر با رويكرد عدالت اجتماعي و اسلامي مغاير است. سربازي براي همه افراد واجب است. اينكه فقط قشر ضعيف به سربازي اعزام شود، اين امر با اهداف انقلاب اسلامي سازگاري نخواهد داشت.

بدآموزي دارد

عباس قائم‌رحمت، دبير دوم كميسيون اجتماعي مجلس: من نيز مخالف فروش خدمت سربازي هستم. شايد هدف اين طرح، تأمين هزينه‌هاي لازم براي ساير نظاميان و رفاه حال سربازان باشد اما در كل بدآموزي دارد و ممكن است منجر به افزايش اقدام به فرار شود چراكه افراد به اين اعتقاد مي‌رسند كه در آينده خواهند توانست خدمت خود را خريداري كنند.

چرا 10 سال؟

حسينعلي حاجي دليگاني، عضو كميسيون برنامه و بودجه مجلس: با اصل حل مشكل غايبان مخالفتي ندارم اما در لايحه دولت ابهامات زيادي هست مثلاً بايد مشخص شود هدف از دريافت جريمه از مشمولاني كه 10 سال غيبت دارند، چيست؟ چرا عدد 10 سال انتخاب شده است و چه فرقي با 8 يا 9 سال دارد؟ اين غايبان آقازادگان هستند يا خارج‌نشينان؟

تبعات نامناسبي دارد

حجت‌الاسلام علي‌رضا سليمي، عضو كميسيون آموزش مجلس: به جاي فروش سربازي مي‌توان به فكر راه‌هاي جايزگزين براي اين موضوع بود تا شائبه توجه به اغنيا و بي‌توجهي به فقرا در اين روش پيش نيايد. در آينده فرزندان خانواده‌هايي كه

تمکن مالی دارند به هر نحوی شده از زیر بار سربازی شانه خالی می کنند.